

rotní soud učinil rozhodnutí, byl by mohl nejvyšší jako zrušovací soud toto rozhodnutí přezkoumávat. Jest proto naprosto lhostejno, z jakého názoru porotní soud vycházel, když obhájce jiných návrhů, než-li svrchu zmíněných neučinil. Než nehledě k tomu všemu nelze stížnosti přiznati oprávnění z následujícího důvodu. Jak uvedeno, navrhoval obhájce, aby porotcům byly v případech, o něž jde, dány hlavní otázky na zločin nedokonané vraždy loupežné dle §§ 8, 134, 135 čís. 2 tr. zák. a aby k otázkám těmto přiřazeny byly otázky eventuelní na loupež. A tu dlužno poukázati k tomu, že porotci v případech Terezie N-ové a Václava P-a, odpověděli na hlavní otázku, znějící na pokus loupežné vraždy, jednomyslně kladně; za tohoto stavu věci dlužno pokládati za samozřejmé, že by v tomto směru byla odpověď jejich touže i kdyby jim dány byly otázky tak, jak si to obhajoba přála. Změna by nastala jen v tom ohledu, že při kladné odpovědi na hlavní otázku pro zločin nedokonané loupežné vraždy odpadla by odpověď na navrhované eventuelní otázky na loupež, takže obžalovaný v případě Terezie N-ové a Václava P-a by byl odsouzen jen pro pokus nedokonané loupežné vraždy a nikoli též pro loupež, jak se stalo. Přes to nestala se však obžalovanému žádná újma. Neboť trest by se musil vyměřiti dle § 138, druhé věty tr. zák., totiž od 10 let do doživotí, kdežto ho soud ve skutečnosti vyměřil dle § 194 tr. zák., obsahujícího sazbu od 10 do 20 let, tedy dle zákona mírnějšího. Nemá proto obžalovaný oprávněného důvodu ku stížnosti, kdyžť s ním bylo naloženo dle zákona mírnějšího, když tudíž základní předpoklad každého oprávněného prostředku, totiž utrpění újmy, schází.

Čís. 905.

Predražování (§ 7 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.), spáchané prodejem třešní sadařem za přemrštěnou cenu.

Souběh trestného činu dle § 9 lich. zák. s trestným činem dle § 7 téhož zák.

(Rozh. ze dne 20. července 1922, Kr I 1009/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku lichevního soudu při zemském trestním soudě v Praze ze dne 4. srpna 1921, pokud jím byl obžalovaný podle § 259 čís. 3 tr. ř. sprostěn z obžaloby pro přestupek dle § 7 odstavec první zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n., zrušil napadený rozsudek ve výroku, jímž byl obžalovaný osvobozen z obžaloby pro přestupek podle § 7 odstavec první zákona o lichvě, dále ve výroku o trestu uloženém pro přestupek podle § 9 odstavec první zákona o lichvě a přikázal věc lichevnímu soudu při okresním soudě v M., by ji v rozsahu zrušení znova projednal a rozhodl hledě k nedotčenému výroku o vině obžalovaného dle § 9 odstavec první zákona o lichvě.

Důvody:

Napadený rozsudek zjišťuje, že obžalovaný koupil dne 9. června 1921 ve veřejné dražbě v M. jeden díl obecních sadů, porostlých višněmi (třešněmi), jehož vyvolací cena činila 2000 K, za 3410 K a za 3 proc. příplatek

102 K, tedy úhrnem za 3512 K, tak že jej o 75 proc. přeplatil, a že třešně ze sadu toho prodával ve velkém po 5 K za 1 kg. Lichevní soud uznal obžalovaného vinným přestupkem ve smyslu § 9 odstavec první zákona o trestání válečné lichvy, z obžaloby pro přestupek dle § 7 odstavec první téhož zákona ho sprostil. Ke sprostujícímu výroku došlo dle rozsudkových důvodů jednak proto, že soud má vzhledem ke zkušenostem v jiných podobných případech, u soudu toho projednávaných, za jisté, že náklady česání třešní jsou velice značné, jednak v úvaze, že obžalovaný právě tím, že vysokou kupní cenou sad přeplatil, nepoměrné stoupnutí cen třešní ze sadu toho sám zavínil, takže dle názoru lichevního soudu je požadování ceny zřejmě přemrštěné obžalovaným jeho odsouzením pro přeplácení obvyklých cen konsumováno a nelze mu je jako přestupek dle § 7 odstavec první lichevního zákona ještě zvlášť za vinu klásti. Zmateční stížnosti státního zastupitelství, uplatňující proti tomuto výroku důvod zmatečnosti čís. 9 a) § 281 tr. ř. dlužno přiznati oprávnění. V rozsudkových důvodech se sice cena, obžalovaným za třešně při prodeji ve velkém ve výši 5 K za 1 kg požadovaná, neoznačuje výslovně jako cena zřejmě přemrštěná, nicméně dovolují některá skutková zjištění rozsudková a z nich čerpané závěry bezpečně souditi, že ji sám lichevní soud za cenu zřejmě přemrštěnou pokládá. Rozsudek zjišťuje o obžalovaném, že, odhaduje množství třešní v sadě na 35 q, kalkuloval s nákupní cenou 1 K za 1 kg, a dospívá k závěru, v rozhodovacích důvodech případně odůvodněnému, že nejen nákupní cena, obžalovaným takto na 1 K vykalkulovaná, byla cenou zřejmě přemrštěnou, nýbrž i že obžalovaný, počítaje s touto cenou nákupní, musil si býti vědom toho, že se tím i prodejní cena třešní musí podstatně zvýšiti, jak se v rozsudku výslovně praví, výhradně na úkor spotřebitelů, to tím spíše, když ovoce v celku prodal obchodníku ovocem, o němž musil předpokládati, že je zase s dalším ziskem do prodeje přivede, a když obžalovaný sám požadoval za třešně, prodané ve velkém, rovněž vysokou cenu 5 K, převyšující směrné ceny prodejní, stanovené zemskou správou politickou pro prodej u sadaře, arci pro předchozí rok 1920 (1 K 60 h za měkké třešně, 1 K 84 h za třešně tvrdé). Je tudíž nepřipadný shora zmíněný poukaz rozsudku na velice značné náklady, s nimiž česání třešní vůbec je spojeno, a je na místě tím méně, když se před tím v samotných důvodech rozsudkových, ač ne zcela jasně, uvádí, že zřejmá přemrštěnost nákupní ceny, obžalovaným na 1 K vykalkulované, vychází na jevo zejména z toho, že obžalovaný sám výlohy, vzešlé mu hlídáním a česáním třešní, vypočítal takovým způsobem, že cenu prodejní ve velkém stanovil na 5 K, tedy obnosem, jenž o 400 proc. převyšoval cenu, s níž obžalovaný počítal jako s cenou nákupní. Za všech okolností je však nepochybné, že dle přesvědčení samotného lichevního soudu byla cena 5 K, obžalovaným za třešně při prodeji ve velkém požadovaná a v rozsudku jako cena vysoká označená, přivoděna z části tím, že obžalovaný počítal s nákupní cenou, označenou v rozsudku výslovně za cenu zřejmě přemrštěnou, a že dokonce dle výslovného závěru rozsudkového nepoměrné stoupnutí ceny třešní z koupeného jím sadu sám zavínil tím, že sad vysokou kupní cenou přeplatil. Zamýšlí-li však lichevní soud zdůrazňováním velmi značných nákladů, spojených s česáním třešní, snad naznačiti, že zisk obžalovaného nebyl přespřílišný (nepřiměřený), dlužno proti tomu uvést, že, jak i zma-

teční stížnost vhodně připomíná, docílení zisku, dokonce docílení zisku přemrštěného není pojmovým znakem předražování ve smyslu § 7 lichevního zákona. Text tohoto ustanovení zákonného, v němž se mluví o zřejmě přemrštěné ceně, nikoli tedy snad o nepřiměřeném zisku, volen byl s rozmyslem a důvodně. Také ten, kdo úmyslně nakupuje draho neb aspoň nedbá přehnaných nákladů nabývacích, jsa si toho vědom, že i zboží draho nakoupené najde odbyt, prohřešuje se, prodává-li zboží dále za cenu, úměrnou nabývacím nákladům, proti předpisu § 7 lichevního zákona. Může tedy i prodejní cena, která nabývacích nákladů příliš nepřevyšuje, býti uznána za cenu zřejmě přemrštěnou, byly-li patrně přemrštěnými již nabývací náklady. Na tom ničeho nemění okolnost, že sama obec, od níž obžalovaný sad koupil, vzavši za základ odhadu a stanovení vyvolací ceny 65 h za 1 kg jako směrnou cenu, stanovenou prohlášením zemské politické správy pro třešně na stromě na rok 1920, dala si přes to dle rozsudkového zjištění od obžalovaného za třešně na stromě poskytnouti 1 K za 1 kg, tedy peníz, onu cenu velmi značně převyšující, proto zřejmě přemrštěnou. I u ní pokud se týče u zodpovědných v tom směru orgánů jejich přicházelo by z tohoto důvodu v úvahu zavinění ve smyslu § 7 lichevního zákona, a nebyla-li pro to stíhána, nevylučuje to zodpovědnosti stěžovatele, jenž tuto přemrštěnou cenu ještě více zdražil. Ale také druhý důvod, z něhož obžalovaný dle rozsudkových důvodů z obžaloby pro přestupek dle § 7 odstavec prvý lichevního zákona byl sprostěn, spočívá na právně mylném názoru lichevního soudu. Skutkovým podstatám dle §§ 7 a 9 lichevního zákona je společnou pouze jediná stránka trestného jednání, jeho způsobilost, poškoditi neb ohroziti nejzávažnější cíl zákonných předpisů o trestání válečné lichvy, aby totiž zabráněno bylo předražování (§ 1 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 567 sb. z. a n.). Jinak jde tu o dvě zcela samostatné, souřadé, na sobě navzájem naprosto nezávislé skutkové podstaty, které proto vedle sebe založeny býti mohou i různými fázemi činnosti jednoho a téhož pachatele, předsevzaté jím ohledně jednoho a téhož předmětu potřeby. Skutková podstata § 9 lichevního zákona je za ostatních zákonných náležitostí tohoto §u vyčerpána již samotným přeplácením cen; požaduje-li nebo dá-li si pachatel při dalším prodeji předmětů potřeby, při jejich nákupu byl ceny přeplatil, poskytnouti cenu zřejmě přemrštěnou a jedná-li takto u využívání mimořádných poměrů vyvolaných válkou, dopouští se nového samostatného činu trestného, uvedeného v § 7 lichevního zákona. Uváží-li se, že požadování a přijetí ceny zřejmě přemrštěné zakládá skutkovou podstatu tohoto činu trestného, jak shora dovoďeno, i v takových případech, v nichž cena ta nabývacích nákladů příliš nepřevyšuje, je-li však cenou zřejmě přemrštěnou již cena nabývací, pachatelem namnoze ani nezaviněná, nelze nahlédnouti, proč by okolnost, že, jak se pro tento případ dovozuje v rozhodovacích důvodech rozsudku, obžalovaný nepoměrné stoupnutí ceny třešní zavinil sám tím, že sad vysokou kupní cenou přeplatil, měla mu prospěti potud, že by celá jedna samostatná a při nejmenším stejně jako přeplácení cen trestuhodná stránka jeho činnosti neměla dojíti samostatného výrazu, po případě zvýšeného trestu odsouzením jeho i pro sbíhající se trestný čin ve smyslu § 7 lichevního zákona. Pouhým odsouzením pro přestupek dle § 9 téhož zákona nebyly vyčerpány významné složky trestného činu, které jsou vlastními právě jen skutkové

podstatě § 7, totiž požadování, přijetí ceny zřejmě přemrštěné a využívání mimořádných poměrů vyvolaných válkou, a které skutkové podstatě § 9 jsou cizí. Nesprávně tudíž soudí rozsudek, že požadování zřejmě přemrštěné ceny je konsumováno již odsouzením obžalovaného pro přeláčení cen.

Čís. 906.

Příslušnosti vojenských trestních soudů podléhá zběh, pokud musí nasluhovati presenční služební dobu, zmeškanou trestem a vazbou.

(Rozh. ze dne 20. července 1922, Kř II 485/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací uznal po ústním líčení ku zmateční stížnosti generální prokuratury na záštitu zákona právem: Rozsudkem okr. soudu v Mor. Ostravě ze dne 22. dubna 1922 byl porušen zákon v ustanovení §§ 1 a 60 tr. ř. a § 11 čís. 8 voj. tr. ř., rozsudek ten se zrušuje ve výroku o vině i trestu a okresnímu soudu v Mor. Ostravě se ukládá, by spisy postoupil příslušnému soudu vojenskému.

Důvody:

Hudebník Ondřej B. byl dle opisu kmenového listu pěšího pluku čís. 34 dne 12. října 1920 zařazen do čsl. vojska a presentován k činné službě, a zběhl dne 29. ledna 1921 od svého oddělení z posádky Opavské. Dle přípisu 8. roty zmíněného pluku byl pak v Báňské Bystřici zatčen. Dle zprávy četnické stanice v Báňské Bystřici byl pro sběhnutí ve vazbě posádkové věznice v Hradci Králové, z které před ukončením trestu dne 9. dubna 1921 uprchl a byl naň proto vydán vojenskými úřady zatykač. Ježto dle udání Ondřeje B-a byl odsouzen ku 12měsíčnímu trestu, bylo a jest mu dle § 18 branného zákona (§ 75 čís. 4 vládního nařízení ze dne 28. července 1921, čís. 269 sb. z. a n.) nahraditi presenční služební dobu, zmeškanou trestem a vazbou, takže i po svém uprchnutí z vojenské trestnice podléhal dle § 11 čís. 8 (7) voj. tr. ř. vojenské soudní pravomoci. B. potuloval se pak bez práce a zaměstnání, aniž měl prostředky ku své výživě nebo poctivě hleděl jich nabýti, na Ostravsku a jinde, žebřal veřejně dům od domu a jel dne 16. dubna 1922 vlakem ze Svinova do Mor. Ostravy bez jízdenky. Byl pro tyto činy rozsudkem okresního soudu v Mor. Ostravě ze dne 22. dubna 1922 právoplatně uznán vinným přestupky § 461 tr. zák. a §§ 1 a 2 zákona o tuláctví a odsouzen dle §§ 460, 267, 260 b) tr. zák. k příslušnému trestu, jenž byl také vykonán. Jako křestní jméno Ondřeje B-a uvádí se v trestních spisech okresního soudu ovšem Josef; přes to však nemůže vzhledem na zprávu četnickou a doznání B-ovo býti pochybnosti o tom, že odsouzený je totožný s jmenovaným vojínem Ondřejem B-em. Jelikož Ondřej B. podléhal také v době od 9. dubna 1921 do 16. dubna 1922 — tedy v době trestných činů v druhém odstavci zmíněných — soudní pravomoci vojenské, jest rozsudek okresního soudu v Mor. Ostravě následkem absolutní nepřislušnosti zmatečným.